

DA CAPO.

Talán a bünt szerettem benned.

*A titkok fényes könnyü mázát,
Mint indiai csoda vázát,
És nem kell ezért nagy bért vened:*

Talán a dalt szerettem benned.

*A fájo szivem drága vérét,
Az ajkam fakó sápadt szélét,
Jaj nem kell ezért büszke lenned,*

Mert tán csak azt szerettem benned.

*Hogy más vagy mint a többi ember,
Aki szeretni gyáva, nem mer,
Oh nem kell ezért kinevetned,*

A csalódást szerettem benned.

*És most, hogy nekem el kell menni,
Ugy fáj, hogy nem lehettem semmi,
Csak egy kis dal az életedben.*

FORGÁCH IVÁN.

A székely népballadáról.

Ez a rövid írás nem akar más lenni, csak figyelemfelkeltő és emlékeztető. Örömmel látom, hogy bizonyos tekintetben ennek is elkésett, mert a lelkes és érdemes Csengeri János dr. éppen nemrég tartott egy ismeretterjesztő előadást a Székely-magyar népköltésről és így az ő tekintélyes szava is fölhevítette sokaknak az ügyre, amelyről egyet-mást elmondandó vagyok. A magyar tudomány még meglehetősen adósa ennek a tárgynak, a székely népballadáról igazán alapvető és kimerítő tanulmányt, amely történeti és művészeti szempontból egyaránt megoldotta volna a garmadával jelentkező kérdéseket, eddig még nem irtak. Ősi költészetünk, népmeséink, mondáink, legendáink, a kuruc balladák és a népköltészet egyéb ágazatai, főképpen Katona Lajos és tanítványai korszakos munkája folytán, meglehetősen beható megvitatás tárgya lettek, a székely népballada ellenben mindeztől mostoha gyermeke, hogy úgy mondjam, Hamupipókéje a tudományos vizsgálódásnak. De az iskolában és a különféle művészi fórumokon sem foglalkoznak vele érdeme és jelentősége szerint. Hogy ma ez milyen fontos és szükséges, a dolog esztétikai értékén felül nemzeti érdeke miatt is, arról itt, e lap olvasóinak, talán fölösleges külön is beszélni.

A magyar irredenta valóságos szellemi és erkölcsi kincse a székely népköltés e gazdag és mély csodaforrása.

Nem véletlen, hogy éppen a mienkkel rokon, zord időben, az elnyomatás éveiben hozta napvilágra e remek legjavát az áldozatos magyar Lönnrot, Kriza János. És nem véletlen, hogy az ősi melódia-kincs, amely bennük rejtőzött, éppen e nehéz napokban zendül világgá vigasztaló és bátorító hangon Bartók Béla muzsikájában.

Még valami: ma, amikor demokrácia a jelszó megint, művészetben csakugy, mint életben, nincs valami demokratikusabb művészet a népköltészetnél, ennél az igazán kollektív, igazán a tömegek lelkét, öntudatát, vágyait és álmait kifejező életformánál, amelynek szerzője valósággal a nép, a névtelen, a személytelen, ha talán egy ajk vagy egy kéz is az, amely végső, örök alakot ad az alkotásnak.

A székely népballada az ősi gyökerekig nyulik vissza: a néplélek legmélyebb alapjái: innen legfőbb szépsége, igazsága és jelentősége. Külön tanulmány volna kimutatni rendre régiségüket, a különféle rétegeket, amelyek mintegy a történelem hosszmenetét jelzik. A törökvilág szellemét Szilágyi és Hajmási-ban, Fogarasi Istvánban, A fogoly katonában, a kurucvilág lelkét Kerekes Izsákban, az elnyomatás fájo sóhajtását a Balogh Józsiáról szóló nótában. És külön tanulmány volna az egészen ősi, pogány elemek föl-tüntetése a Kőmives Kelemenben, a Julia, szép leányban, a Molnár Annában, valamint a demokratikus gondolat és érzés kiemelése a A királyfi-ban, a Bodrogi Ferencnében, Kis Gergő Istvánnéban, a népmesei elemek kiválasztása a Pálbeli szép Antalban, a Biró szép Annában. Mi minden érdekeset és tanulságosat lehetne elmondani az ősi keleti pogányság és nyugati kereszténység motívumainak ölekezéséről e balladák során, a mély és termékeny hatásról, amelyet Arany későbbi költészetére tettek és arról, hogy az idegen hatások miképpen váltak magyar, mi több, székely vérré és lélekké ezekben a páratlanul szép és eleven népies alkotásokban. Az ősi magyar ritmus tekintetében is sok fölvilágosító és utbaigazító van ezekben az örökj versekben.

És végül, de nem utolsó sorban, propaganda él és lüktet, ujjong és jajong bennük, hatalmas és diadalmos, mindenkire szóló magyar propaganda, őszinte és művészi erejű irredentizmus, amelyet nem szabadna egy pillanatig sem elhallgatni és parlagon hagyni. Szavalni és dalolni kell ezeket a zengő, vérző és könnyező vádakat, amelyek mindennél jobban és maradandóbban hirdetik egy maroknyi nép igazait és szépségeit és hirdetik, hogy itt egy gazdag és erős egyéniségről van szó, egy nagy és örök értékről, amelyet nem szabad, nem lehet meggyilkolni. Ha él-nem adatik és dolgozom tovább, nyugodtabban, magam is vállalom, hogy a székely népballadáról meg-írom azt a tanulmányt, amely késik, de nem mulhatik.

Juhász Gyula.

Tyüh a kutya-fáját!

Most jut eszembe, hogy még mindig nem küldöttem be az **Uj Élet**-nek az új negyedévi előfizetési díjat. No ezt azonnal helyre pótoljuk. Szegény székely fiuknak bizonyára nincsen ajándékozni valójuk.